

WSTĘP

Wersja wydarzeń

*Jeżeli pozwolono nam wybierać,
zastanawialiśmy się chyba długo.*

(...)

*Nikt z nas nie chciał brać władzy
ani jej podlegać,
nikt nie chciał być ofiarą
własnych i cudzych złudzeń,
nie było ochotników*

*(Wisława Szymborska, Koniec i początek,
Poznań 1996, s. 36–37)*

Rozpoznając minioną i współczesną rzeczywistość społeczno-polityczną świata, Polski, przestrzeni lokalnych z punktu widzenia kierunku przemian cywilizacyjnych, zauważa się w ładzie interpretacyjnym zderzenie odmiennych poglądów objaśniających – dlaczego zaistniały określone fakty, zjawiska, procesy, oraz hipotez prognostycznych. Zwykle przypomina się w tym względzie teorie o cyklicznych przemianach dokonujących się w rozwoju kulturowym i cywilizacyjnym; podkreśla się, że następuje ciągle doskonalenie się ładu społeczno-politycznego i gospodarczego, wkroczenie na wyższe stadia zorganizowania, aczkolwiek w procesie tym ujawnia się powtarzalność pewnych zjawisk, a nawet znamiona regresu, które są naturalną ceną za postęp.

Współcześnie w poznaniu nauk humanistycznych i społecznych dużą wagę przywiązuje się do rozpoznawania interdyscyplinarnego takich zagadnień jak: 1. ujawniająca się jednocześnie globalizacja i dywersyfikacja świata, 2. pluralizm kulturowy, 3. tożsamość indywidualna i zbiorowa, 4. migracje, 5. transformacje ustrojowe. Zagadnienia te są istotne zarówno z punktu widzenia *stricte* badawczego, jak i dyktowane są przez praktykę społeczno-polityczną zmieniającą ład kulturowy i cywilizacyjny.

Ów przedmiot poznawczy znajduje się w polu uwagi naukowej i dydaktycznej Zakładu Nauki o Cywilizacji Instytutu Politologii Wydziału Nauk Społecznych Uniwersytetu Gdańskiego. Jednostka ta powstała na podstawie Uchwały Senatu Uniwersytetu Gdańskiego (z dn. 25 kwietnia 2002 r., nr 91) dot. zmian w strukturze organizacyjnej Wydziału Nauk Społecznych. Od nowego roku akadem. 2002/2003

zostało z nią organizacyjnie związane 9 nauczycieli akademickich, w tym 3 pracowników samodzielnych – prof. dr hab. Andrzej Chodubski, dr hab. Ewa Polak, doc. dr hab. Urszula Świętochowska oraz 6 adiunktów – dr Jadwiga Bohdanowicz, dr Tadeusz Dmochowski, dr Marek Dzieścielski, dr Izabela Goworowska-Burzyńska, dr Joanna Leska-Ślęzak, dr Piotr Niwiński. Kierownikiem Zakładu została dr Izabela Goworowska-Burzyńska. Dr Tadeusz Dmochowski został Z-cą Dyrektora Instytutu Politologii ds. Dydaktycznych a dr Jadwiga Bohdanowicz – Prodziekanem ds. Dydaktycznych Wydziału Nauk Społecznych.

Prezentowany nowy tytuł wydawniczy „Cywilizacja i Polityka” ma w podstawowym założeniu odbijać pola zainteresowań badawczych i dydaktycznych pracowników Zakładu oraz wyniki badań uczonych z kraju i zagranicy mieszczące się w formule przemian cywilizacyjnych, zorientowane na ujęcia interdyscyplinarne, na metodologię badań preferującą znaczenie metod jakościowych, interpretacyjnych, na rozpoznawanie systemów wartości, znaczeń, norm i reguł, form dyskursu, mentalności zbiorowej, na ukazywanie zjawisk pozostających w procesowym charakterze życia społecznego widzianych w długim horyzoncie czasowym i różnych przestrzeniach kulturowych.

W jego numerze pierwszym prezentuje się artykuły, materiały, studia, omówienia i recenzje prac, mieszczące się w zakresie nauk humanistycznych i społecznych, nasświetlające ład społeczno-polityczny w kontekście postępu cywilizacyjnego, a w tym przede wszystkim w odniesieniu do procesów globalizacyjnych, integracyjnych i dezintegracyjnych, kwestii wyznaniowych, ekologicznych, współpracy międzynarodowej i sprzeczności interesów oraz konfliktów; w prezentowanych materiałach dużo miejsca poświęca się roli tradycji, mechanizmom dziedziczenia jej, pluralizmowi kulturowemu oraz tożsamości zbiorowej i indywidualnej. W warunkach przemian europejskich, a w tym kształtującego się nowego ładu politycznego, kulturowego i cywilizacyjnego wobec wyzwań Unii Europejskiej.

Zwracając uwagę na globalizację cywilizacji i przeobrażający się w szybkim tempie ład społeczno-polityczny, na zmienność i różnorodność towarzyszące współczesnemu człowiekowi, na zmieniający się obraz propagowanych stylów życia i systemów wartości, zauważa się ujawnianie się nowych postaw, wartości, aspiracji społeczno-politycznych i ekonomicznych; w ważnym stopniu są one znakami cywilizacji i świata polityki, i one mają w założeniu wydawniczym wypełniać w formie studiów, materiałów, artykułów, przyczynków, omówień i recenzji łamy „Cywilizacji i Polityki”.

Kierując je do Odbiorców interesujących się cywilizacyjnym oglądem przemian społecznych, politycznych i ekonomicznych świata w przeszłości i teraźniejszości, żyjemy nadzieję na uwagi i sugestie, które prosimy kierować na adres Zakładu Nauki o Cywilizacji (Uniwersytet Gdański 80–952 Gdańsk, ul. Gen. Józefa Hallera 122).

Gdańsk, w r. akadem. 2002/2003